

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'nde Toplumsal Uyuma Yönelik Ekosistem Hizmetleri Projesi

Ormana Bağlı Sektörlerde İklim Değişikliğine Uyum Çalıştayı (17 Temmuz 2025)

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

İÇERİK

ÖZET	3
YAKLAŞIM	4
BULGULAR	6
VİZE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	6
DEMİRKÖY ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	9
KIRKLARELİ ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	14
EDİRNE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	19
TEKİRDAĞ ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	23
ÇATALCA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	27
BAHÇEKÖY ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	30
İSTANBUL ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	33
KANLICA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	37
ŞİLE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	41
EK 1: Çalıştay Programı	45
EK 2: Çalıştay Katılımcı Listeleri	47
EK 3: Çalıştay Sunumları	54
EK 4: Soru Setleri	75

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sehiir Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

ÖZET

“Ormana Bağlı Sektörlerde İklim Değişikliğine Uyum” Çalıştayı, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü ve Doğa Koruma Merkezi Vakfı işbirliğiyle, 17 Temmuz 2025 tarihinde İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Çalıştay, orman ekosistem hizmetlerinden doğrudan ya da dolaylı olarak yararlanan sektör temsilcilerini, kamu kurumlarını ve uzmanları bir araya getirerek, sektörlerin iklim değişikliği karşısındaki kırılganlıklarını ortaya koymak ve çözüm yolları geliştirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Çalıştaya, Orman Genel Müdürlüğü Ekosistem Hizmetleri Daire Başkanlığı, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, Doğa Koruma Merkezi Vakfı, çeşitli meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarından uzmanlar ile ormancılık, turizm, arıcılık ve su yönetimi gibi sektörlerden yaklaşık 50 kişi katılım sağlamıştır.

Fotoğraf 1. Katılımcılar, sektörlerin orman ekosistem hizmetlerine bağımlılığı ve kırılganlıklarını değerlendiriyor

Çalıştayın amacı, İstanbul ve çevresindeki ormanlarla doğrudan ilişkili sektörlerin iklim değişikliği karşısındaki mevcut durumu ve uyum kapasitesini tartışmak; ekosistem hizmetlerine olan bağımlılıkları ortaya koyarak sahaya özgü çözüm ve işbirliği fırsatlarını geliştirmektir. Bu kapsamda çalıştayda, orman-sektör ilişkisi çok boyutlu bir şekilde ele alınmış; iklim değişikliği etkileri, ekosistem hizmetleri ve yangın riski gibi temalar etrafında bilgi paylaşımı sağlanmıştır.

Program kapsamında yapılan sunumların ardından düzenlenen açık oturumlarda, katılımcıların kurumları özelinde karşılaştıkları sorunlar, yürüttükleri faaliyetler ve strateji önerileri detaylı olarak ele alınmıştır. Ayrıca İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü için geliştirilen uyum stratejisi ve eylem önerileri paydaşların katkılarına açılmış, sahaya özgü uygulama fırsatları tartışılmıştır. Etkileşimli bu yapı sayesinde, hem sektörel bakış açıları hem de kurumsal deneyimler bir araya getirilerek ortak bir çözüm

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

DKM

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

zemini oluşturulmuştur.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sehiir Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

YAKLAşIM

“Ormana Bağlı Sektörlerde İklim Değişikliğine Uyum” Çalıştayı, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk sahasında yer alan orman ekosistemlerinin ve ilişkili sektörlerin iklim değişikliğine karşı kırılganlıklarının belirlenmesi, ekosistem hizmetlerinin sürdürülebilir yönetimi ve uyum kapasitesinin artırılması amacıyla planlanmıştır.

Çalıştay sürecinde, farklı sektörlerden katılımcılar interaktif açık oturumlarda bir araya gelerek, orman ekosistem hizmetlerine olan bağımlılıkları, iklim değişikliğinin etkilerini ve mevcut uyum çabalarını detaylı olarak paylaşmışlardır. Bu oturumlar, katılımcıların deneyimlerini ifade etmeleri ve sahaya özgü sorunları ortaya koymaları için zengin bir platform sağlamıştır.

Ayrıca, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü için proje kapsamında geliştirilmiş olan iklim değişikliğine uyum stratejisi taslağı, sektörel aktörlere sunulmuş ve katılımcıların geri bildirimleri alınmıştır. Bu süreçte sektör temsilcilerinin önerileri ve değerlendirmeleri, stratejinin saha koşullarına uygun olarak yeniden şekillendirilmesine olanak tanımıştır. Geri bildirimler, stratejinin uygulanabilirliğini artırmak ve sektörel ihtiyaçlara cevap vermek açısından kritik öneme sahiptir.

Bu kapsamda, disiplinler arası bilgi alışverişini destekleyen ve sahadan gelen katkılarla beslenen bütüncül bir yaklaşım benimsenmiş, ormana bağlı sektörlerin iklim değişikliği uyum sürecine katkı sağlamak hedeflenmiştir.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİşİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİşİKLİĞİ
BAşKANLIĞI

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

BULGULAR

Çalıştayın açılış konuşmaları oturumunda günün amacı katılımcılarla paylaşılmıştır. Proje tanıtımı ve orman ekosistem hizmetlerinin mevcut durumu hakkında yapılan sunumlarda, İstanbul Ormanları ve toplumsal uyum sürecine ilişkin yürütölen çalışmalar aktarılmıştır. Orman ekosistem hizmetlerinin sektörel ilişkileri detaylandırılmış, bölgedeki ekosistem hizmetleri, riskler ve hassas alanlar kapsamlı şekilde ele alınmıştır. İklim değişikliğinin etkileri doğrultusunda orman yangınlarıyla mücadeledeki hassasiyetler paylaşılmıştır. Sunumların ardından gerçekteştirilen açık tartışma oturumunda, katılımcılar iklim değişikliğinin sektörlerine etkilerini ve deneyimlerini paylaşmış, mevcut zorluklar ve çözümler önerileri ortaya konmuştur.

Gerçekteştirilen açık oturumda katılımcılar ve temsiliyet sağladıkları kurum/kuruluşa göre deneyim, öneri ve işbirliği alanları aşağıda özetlenmiştir.

İstanbul Belediyesi Kentsel Ekolojik Sistemler Müdürlüğü, İklim değişikliğiyle ilgili olarak, kent ormanları gibi rekreasyonel alanlarda farkındalık artırma faaliyetleri ve kuş gözlemi eğitimleri düzenlenmektedir. Kullanılan materyallerin seşiminde özen gösterilmekte, özellikle yunus gözlemi etkinlikleri yapılmaktadır. Üç farklı yunus türü vatandaşlarla paylaşılmaktadır. Ayrıca, “Koru İzi” programı kapsamında iklim değişikliği çalışmaları üzerine de görüşmeler yapılabilmektedir. İSKİ su havzası ve tarihi korularda biyolojik çeşitlilik çalışmalarına önem verilmekte olup, koruların ekosistem hizmetleri açısından önemi vurgulanmaktadır.

Peyzaj Mimarları Odası (PMO) bünyesinde iklim değişikliği komisyonu kurulmuş ve çalışma gündemi oluşturulmuştur. İstanbul özelinde ruhsat aşamasında peyzaj projesi zorunluluğu getirilmiş, bu kapsamda yerel bitki türlerinin kullanılması ve yapılaşmada geçirgen malzeme tercih edilmesi gibi iklim değişikliğine olumlu katkı sağlayacak çalışmalar yapılmaktadır. Disiplinlerarası çalışmaların önemi vurgulanmaktadır.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİşİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektörlü Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİşİKLİĞİ
BAşKANLIĞI

DKM

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

Tekirdağ Kırsal Kalkınma alanında verim düşüşlerinin iklim değişikliğiyle ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Buğday çeşitlerinde verim değişimleri gözlenmiş, Namık Kemal Üniversitesi'nin "İklimtrak" projesi ile iklim değişikliğinin toprak üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Tarım arazilerinde azalma sanayi gelişimiyle ilişkilendirilmiş, kıyılarda hobi bahçeciliğinin Türkiye tarımına olumsuz etkileri dile getirilmiştir.

İBB Tarımsal Daire Başkanlığı, çiftçilerin desteklenmesinde gelecek projeksiyonlarının sürece dahil edildiğini bildirmiştir. Sulama göletleri konusunda İSKİ ile protokol yapılmış olup, çığ oluşumunun yağış olmasa da verimi olumlu etkilediği vurgulanmıştır. Belediyenin kapalı sistem sulama çalışmaları ile su miktarında artış sağlanmıştır. Ayrıca sulak alanların restorasyonu ve derelerin kirlilik yükünün azaltılması üzerine çalışmalar yapılmaktadır.

Özel sektör temsilcileri, kent içi ağaçların korunması ve bakımına ilişkin yasal yükümlülüğün bulunmadığını belirtmiştir. Kadıköy'de ağaç kesilmesi yerine kökleriyle taşınmasını örnek uygulama olarak aktarmışlardır.

PMO ve İBB Açık Yeşil Alan YENSİS Projesi, İstanbul mücavir alan sınırları içerisindeki alanların mobil idari ölçümünü ve ham verinin işlenmesini kapsamaktadır. 2050 yılı stratejilerinin geliştirildiği proje kapsamında, web sitesi oluşturulmuştur.

İstanbul Ağaç Risk Analizi çalışmalarına göre, 2030 sonrası biyokütle değişiklikleri, koruların yapısı ve kent içi ağaçlandırma dokusunun değişimi öngörülmektedir. İstanbul Ağaç Master Planı'nın Barselona ve New York ağaç master planları gibi üst ölçekli olarak hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.

İSKİ tarafından iki ana madde üzerinde çalışmalar yapılmaktadır: Boş alanlardaki yapılaşma baskısının azaltılması ve metropol alanındaki kayışların engellenmesi. İçme suyu havzalarında maksimum su kotunda koruma alanları ve ağaçlandırma yapılmakta, 300-1000 metre kısa mesafede yapılaşma yasaklanmaktadır. Oran Fakültesi ile 1999'dan itibaren mutlak koruma alanları kamulaştırılmış ve ağaçlandırma çalışmaları yapılmaktadır. Ağaçlandırma alanlarında rekreasyon ve koruma dengesi gözetilmektedir. Ekosistem hizmetleri sunan alanlar, drenaj ve besleme alanları olarak belirlenmiştir.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

DKM

IUCN

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

İstanbul Marmara Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, 20 ağaç türünün dağılım modellerini 2100 projeksiyonlarına göre çalışmaktadır. Ayrıca malçlama gibi ekolojik uygulamalar üzerine araştırmalar yürütülmektedir.

Öğleden sonra ulusal ve bölgesel düzeyde politika ve strateji perspektifleri üzerine sunumlar yapılmıştır. İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'nün iklim değişikliğine uyum stratejisi sunulmuş, sektörlerin geri bildirimleri alınmış ve stratejinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlanmıştır.

Günün son oturumunda, bölgesel ormanlarda tespit edilen sektörlere özgü ihtiyaçlar ve sorunlar, uyum stratejisine entegre edilerek işbirliği fırsatları değerlendirilmiştir. Disiplinler arası bilgi paylaşımı ve saha gerçekleri doğrultusunda, ormana bağlı sektörlerin iklim değişikliğine karşı dayanıklılığının artırılması için yol haritası oluşturulmuştur.

Çalıştay kapsamında önerilen ve tartışılan başlıca yaklaşımlar şunlardır:

- Toprak sınıflandırmasına bağlı olarak endüstriyel ağaçlandırma çalışması için pilot alan uygulamalarına başlanması,
- Yangın öncesi ve sonrası risk analizlerinin yapılması, yapay zekaya entegrasyon sağlanarak risklerin sisteme öğretilmesi, ekipmanların konuşlandırılması ve izleme sistemlerinin kurulması,
- Ormanlar arasında mavi-yeşil altyapı çerçevesinde ekolojik koridorların oluşturulması ve orman bağlantılarının güçlendirilmesi (özellikle Aydos bölgesi önemli bir odak noktasıdır),
- Mavi-yeşil altyapı kavramının öncelikli olarak vurgulanması,
- "Sünger ormanlar" kavramının tartışılması ve değerlendirilmesi,
- Kuru dere yataklarının su toplama üniteleriyle iklim değişikliğine karşı direngenliğe hizmet edecek şekilde yapılandırılması.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

DKM

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

Koruma ve yönetimle ilgili neriler:

- Dere yataklarında yetersiz menfez ve geçiş yapılarında büyük kütüklerin engel teşkil etmesi nedeniyle, yoğun yağışlarda sürüntü malzemesi ve ağaç kütüklerinin oluşturduğu risklerin önlenmesi,
- şile ve Beykoz'da bulunan kestane ağaçlarıyla ilgili olarak, arıcılardan talebi doğrultusunda yeni ağaç dikimine izin verilmemesinin önüne geçilmesi ve gal arısına karşı daha dayanıklı kestane türlerinin kullanılması,
- Orman köylülerine yönelik eğitimlerin İl Tarım Mdrlğu ile işbirliği içinde sürdürülmesi,
- Gönüllü kuruluşlar ve STK'ların (rneğin EKUD) destek vermeye hazır olması,
- Araştırmacılar tarafından dinamik modellerin kullanılması,
- Tampon bölgenin kuzey ormanları olarak tanımlanması,
- Orman çevresindeki yerleşim alanlarının düzenlenmesi,
- Rekreasyonel alanlarda rotasyon uygulamalarının yapılması,
- Bahçeköy'n pilot alan olarak belirlenmesi, taşkın kapasitesi analizlerinin yapılması ve mevsimsel yolların kapatılması,
- Restorasyon alışmaları için bir fon oluşturulması,
- Ekosistem bazlı izleme çalışmalarının yapılması (hava kirliliği, karbon depolama, biyolojik çeşitlilik gibi parametreler),
- Araştırma ormanı olarak pilot alanların belirlenmesi,
- Milli Eğitim Bakanlığı müfredatına ekosistem hizmetleri ve iklim değişikliği konularının ders olarak eklenmesi.

T.C. ÇEVRE, şEHİRCİLİK VE
İKLİM DEğİşİKLİğİ BAKANLIğI

evre ve İhtim Eylemi
Seçer Operasyonel Programı

İKLİM DEğİşİKLİğİ
BAşKANLIğI

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

EK 1: alıştay Programı

09:30 – 10:00 | Kayıt ve Karşılama

10:00 – 10:10 | Açılış Konuşmaları

10:10 – 11:10 | Proje ve Bölgesel Durum

Sunum: Proje Tanıtımı: İstanbul Ormanları ve Toplumsal Uyum (*İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, Proje Koordinatörü*)

Sunum: Orman Ekosistem Hizmetleri ve Sektörel İlişkiler (*Orman Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı*)

Sunum: İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ormanlarında ekosistem hizmetleri, riskler ve hassas alanlar (*Doğa Koruma Merkezi, İklim Değışikliğine Uyum Uzmanı*)

Sunum: İstanbul Orman Bölge Müdürlüğünde Yangın Hassasiyetleri (İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, Orman Yangınlarıyla Mücadele Şube Müdürü)

11:10 – 11:30 | Kahve Arası

11:30 – 12:30 | Açık Tartışma: Orman Ekosistem Hizmetleri ve Sektörel Etkileşim

İklim değışikliğinin sektöre etkileri ve geri bildirimler

12:30 – 13:45 | Öğle Yemeği

13:45 – 14:30 | Politika ve Strateji Perspektifleri

Ulusal Perspektif: İklim Değışikliği, Orman Ekosistem Hizmetleri ve Sektör İlişkileri (*OGM, Ekosistem Hizmetleri Değerlendirme Şube Müdürü*)

Sunum: Bölgesel Perspektif: İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü İklim Değışikliğine Uyum Stratejisi (*Doğa Koruma Merkezi, Ekosistem Hizmetleri Uzmanı*)

14:30 – 14:50 | Kahve Arası

14:50 – 16:00 | Açık Tartışma: Uyum ve İşbirliği Fırsatları

İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ormanlarına özgü sektörel tespitlerin stratejiye entegrasyonu ve işbirliği önerileri

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİşİKLİĞİ BAKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

İKLİM DEĞİşİKLİĞİ
BAşKANLIĞI

DKM

IUCN